

N:o 119.

Af herr **E. Hammarlund**, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof i fråga om understöd åt vissa äldre behöfvande folkskollärare.

I Kongl. Maj:ts proposition till innevarande års Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof hemställes — i likhet med hvad varit fallet flera föregående år — under nionde hufvudtiteln (punkt 8):

»att å allmänna indragningsstaten må för år 1899 anvisas ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskollärare, hvilka oförvitligt skött sin tjenst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.»

Nämnda anslag å 10,000 kronor har tillkommit på grund af beslut af 1884 års Riksdag. Detsamma har utgått allt sedan år 1885 och har fördelats på följande sätt under de olika åren:

År:	Antal äldre folkskollärare, som erhållit understöd:	Understödsbeloppens storlek (minimum och maximum):	Utdeladt belopp:
1885	44	150—250 kr.	8,650 kr.
1886	44	150—250 »	8,550 »
1887	52	150—250 »	10,000 »
1888	46	150—250 »	8,700 »
1889	47	175—250 »	9,975 »
1890	47	175—250 »	9,925 »
1891	48	150—250 »	10,000 »
1892	47	150—250 »	9,775 »
1893	48	150—250 »	9,975 »
1894	43	175—250 »	9,675 »
1895	44	200—250 »	9,900 »
1896	45	175—250 »	10,000 »
1897	40	250—250 »	10,000 »

Häraf framgår, att maximibeloppet, 250 kronor, utgått under alla åren. Minimibeloppet sattes af Kongl. Maj:t under de första åren till 150 kronor. Efter hand som understödstagarnes antal på grund af dödsfall minskats, har minimibeloppet blifvit höjdt, så att det under åren 1894—96 varit 175 å 200 kronor. Då i fjor understödstagarnes antal nedgick till 40, erhöilo de samtliga det högsta medgifna beloppet.

Under den närmaste tiden är att motse, att lederna ytterligare skola glesna bland dessa folkskolans veteraner. Tidpunkten synes mig därför inne att förverkliga det framtidsmål, som motionären vid 1884 års riksdag, herr Ola Andersson i Burlöf, stälde i utsigt. Han yttrade nemligen:

»Jag vågar icke sträcka min begäran längre, än att dessa» (nemligen före år 1867 afgångna folkskollärare) »må erhålla en årlig pension af 250 kronor, hvilket Riksdagen nog skall vara villig att något förhöja, sedan antalet af dessa blifver känt.»

Enär understödstagarnes antal nu nedgått till 40 och under de närmaste åren helt visst kommer att ganska hastigt ytterligare minskas, kan en liten, men välbehöflig förbättring för de ännu kvarlevande ske, utan att statsanslaget behöfver höjas. Den förbättring, jag tänkt mig, skulle vinnas derigenom, att Riksdagen medgäfve, att understöd kunde få utgå med belopp af till och med 300 kronor i stället för hittills varande maximum af 250 kronor.

Då folkskollärarnes pensionsinrättning år 1867 trädde i verksamhet, var lägsta delaktighetsbeloppet i pensionsinrättningen dåvarande minimilönen 400 kronor. Hel pension utgjorde alltså i regeln 300 kronor. Genom att nu medgifva, att understödsbeloppet finge utgå med högst 300 kronor, skulle — i den mån nuvarande anslaget det tillåte och i den mån Kongl. Maj:t funne någon sökande böra komma i åtnjutande af förhöjdt understöd — en och annan af dessa före år 1867 afgångna folkskollärare kunna för sina återstående dagar blifva likställd med folkskollärare, som afgått under pensionsinrättningens första tillvaro. En dylik åtgärd innebure ett ytterligare erkännande från statsmagternas sida af den betydelsefulla lifsgerning, som dessa gamla vägbrytare på folkundervisningsfältet utöfvat.

Jag tillåter mig alltså hemställa, att Riksdagen måtte besluta, att punkten 8 under nionde hufvudtiteln i Kongl. Maj:ts proposition till innevarande års Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof erhåller följande ändrade lydelse:

att å allmänna indragningsstaten må för år 1899 anvisas ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de

närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 300 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskollärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.

Stockholm den 27 januari 1898.

Emil Hammarlund.